Pobrano z arkusze24.pl

Miejsce na identyfikację szkoły

ARKUSZ PRÓBNEJ MATURY Z OPERONEM HISTORIA

POZIOM PODSTAWOWY

LISTOPAD 2011

Czas pracy: 120 minut

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 13 stron (zadania 1–30). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.

Życzymy powodzenia!

Za rozwiązanie wszystkich zadań można otrzymać łącznie **100 punktów**.

Wpisuje zdający przed rozpoczęciem pracy

PESEL ZDAJĄCEGO

KOD ZDAJĄCEGO

Arkusz opracowany przez Wydawnictwo Pedagogiczne OPERON.
Kopiowanie w całości lub we fragmentach bez zgody wydawcy zabronione. Wydawca zezwala na kopiowanie zadań przez dyrektorów szkół biorących udział w programie Próbna Matura z OPERONEM.

Pobrano z arkusze24.pl

Zadanie 1. (*3 pkt*)

Uzupełnij zdania. Wstaw w puste miejsca nazwy państw starożytnych.

Państwo, które powstało w dolnym biegu rzek Eufrat i Tygrys, rządzone przez Hammurabiego, to (1) ..... Państwo, które było określane jako dar Nilu, to (2) ..... Państwo założone w XIII w. p.n.e. przez plemiona hebrajskie na terenie Palestyny to (3) .....

Zadanie 2. (*4 pkt*)

Rozstrzygnij, które z podanych zdań są prawdziwe, a które fałszywe. W tabeli obok każdego zdania zapisz określenia: *Prawda* lub *Fałsz*.

	Zdania	Prawda/Fałsz
1.	Rolnictwo Sparty opierało się na pracy helotów.	
2.	Na terenie Grecji powstał jeden spójny organizm państwowy.	
3.	W V w. p.n.e. obywatele Aten mieli prawo pełnego udziału w życiu politycznym.	
4.	Wychowanie spartańskie dotyczyło obywateli i trwało całe życie.	

Zadanie 3. (*4 pkt*)

Dopasuj do opisów podane imiona greckich myślicieli.

Arystoteles, Cyceron, Platon, Pitagoras, Tales

	Charakterystyka	Myśliciel
1.	Stworzył naukę o ideach. Uważał, że świat zmysłowy odbierany przez ludzkie zmysły jest jedynie cieniem świata idei. Sformułował koncepcję świata idealnego.	
2.	Rozwinął naukę o państwie. Sformułował pogląd, że istnieją trzy podstawowe idealne formy ustrojowe: monarchia, arystokracja, politea, które na skutek działania człowieka przybierają formy zwyrodniałe (tyrania, oligarchia, demokracja).	
3.	Jest uważany za twórcę koncepcji harmonii kosmosu. Stworzył zalążki teorii liczb. Autor twierdzenia dotyczącego boków trójkąta prostokątnego.	
4.	Poszukiwał pierwotnej zasady wszechświata. Uznawał wodę za początek wszechrzeczy. Autor jednego z twierdzeń matematycznych.	

Zadanie 4. (*1 pkt*)

Zaznacz poprawną odpowiedź.

Skutkiem podbojów Aleksandra Macedońskiego było powstanie kultury:

A. helleńskiej B. hellenistycznej C. macedońskiej D. romańskiej

Pobrano z arkusze24.pl

Zadanie 5. (*6 pkt*)

Przeczytaj tekst i wykonaj polecenia.

Żołnierze muszą być posłuszni trybunom wojskowym, a ci znowu konsulom. Trybun miał prawo nakładać karę pieniężną i skazywać na chłostę. […] Za tchórzostwo i hańbę żołnierską uważają Rzymianie następujące zarzuty: jeśli ktoś fałszywie zamelduje trybunom o swym walecznym czynie, aby otrzymać odznaczenie, tak samo, jeżeli ktoś postawiony na posterunku wskazane mu miejsce opuści, podobnie wreszcie, jeśli wśród walki z trwogi coś ze swej broni odrzuci. […] Wódz publicznie chwali każdego za okazaną dzielność, następnie obdarza włócznią tego, który zranił bądź zabił nieprzyjaciela.

Źródło: http://www.romanum.historicus.pl/kary_i_nagrody_w_rzymskiej_armii.html

A. Napisz, komu bezpośrednio podlegali żołnierze rzymscy.

. . . . . .

B. Wymień, co Rzymianie uznawali za tchórzostwo i hańbę żołnierską.

– . . . . . .

– . . . . . .

– . . . . . .

C. Napisz, jaką nagrodę otrzymywał żołnierz za zranienie bądź zabicie nieprzyjaciela.

. . . . . .

D. Napisz, komu podlegał trybun wojskowy.

. . . . . .

Zadanie 6. (*2 pkt*)

Na podstawie tekstu źródłowego wymień rodzaje sprzętu bojowego, którym dysponowali Rzymianie.

Kto badawcze spojrzenia zapuści w całą wojskowość, ten zrozumie, że nie ślepemu szczęściu zawdzięczają utworzenie tak rozległego państwa, ale jedynie własnej dzielności. […] Nagłym napadem nic wróg przeciw nim nie wskóra; albowiem gdy wstąpią na ziemię nieprzyjacielską, nie przyjmą pierwszej bitwy, dopóki nie rozbiją obozu i nie obwarują go. […]

Wytyczają czworobok. […] Wewnątrz obozu stoją namioty. Za palisadą ustawiają szeregiem machiny szybkostrzelne i katapulty […]. Cztery budują bramy. […] Wewnątrz cały obóz na równe rozpada się działki; w środku znajdują się namioty, a między nimi niby świątynia wznosi się namiot wodza.

Źródło: Józef Flawiusz, *Wojna żydowska*.

– . . . . . .

– . . . . . .

Zadanie 7. (*4 pkt*)

Do podanych państw dopasuj dynastie, które w nich panowały.

1. Anglia	A. Przemyślidzi
2. Węgry	B. Plantageneci
3. Czechy	C. Andegawenowie
4. Francja	D. Rurykowicze
	E. Walezjusze

1. … 2. … 3. … 4. …

Pobrano z arkusze24.pl

Zadanie 8. (*2 pkt*)

Wskaż to z podanych w tabeli wydarzeń, które chronologicznie jest pierwsze, i to, które jest ostatnie. Wpisz cyfrę 1 obok wydarzenia pierwszego, i cyfrę 2 obok wydarzenia ostatniego.

	Wydarzenia	Numer
A.	traktat w Verdun	
B.	koniec wojny stuletniej	
C.	bitwa pod Hastings	
D.	odkrycie Ameryki przez Krzysztofa Kolumba	
E.	wydanie Wielkiej Karty Swobód	
F.	powstanie Państwa Kościelnego	

Zadanie 9. (*6 pkt*)

Rozstrzygnij, które z podanych zdań są prawdziwe, a które fałszywe. W tabeli obok każdego zdania zapisz określenia: *Prawda* lub *Fałsz*.

	Zdania	Prawda/Fałsz
1.	Monarchia stanowa w Anglii zaczęła się kształtować w XIII w.	
2.	Po upadku imperium rzymskiego w Europie zaczęły powstawać państwa o ustroju monarchii despotycznej.	
3.	Feudalizm to ustrój społeczno-gospodarczy, w którym o pozycji i bogactwie jednostki świadczyła ilość posiadanej ziemi.	
4.	Otton I chciał przekonać Bolesława Chrobrego do poparcia koncepcji uniwersalistycznej Europy.	
5.	Zgromadzenia stanowe, w zależności od kraju, dopuszczały przedstawicieli różnych stanów – szlachty, duchowieństwa, mieszczan (np. Stany Generalne we Francji).	
6.	W państwie Franków ośrodkiem władzy był dwór królewski.	

Pobrano z arkusze24.pl

Zadanie 10. (*4 pkt*)

Przyjrzyj się zamieszczonym poniżej fotografiom, a następnie wykonaj polecenia.

A. Zapisz pod każdą fotografią nazwę stylu, w którym została zbudowana przedstawiona budowla. Wybierz odpowiedzi spośród podanych.

romański, barokowy, klasycystyczny, gotycki

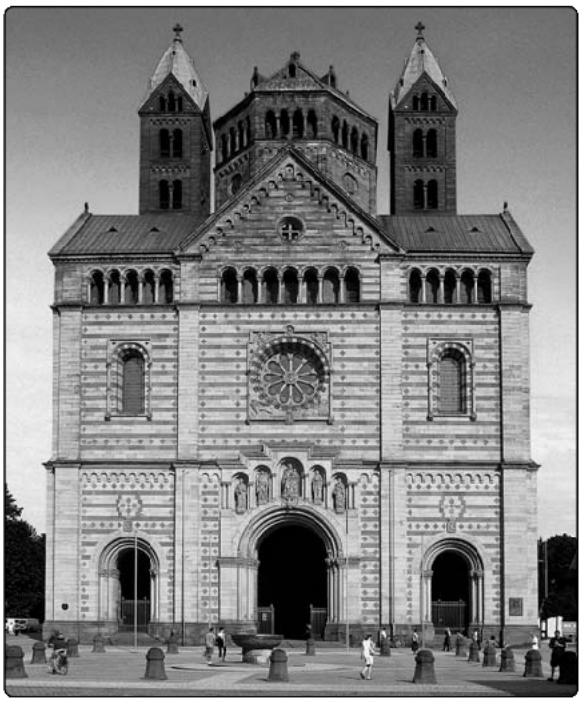

1. ..... 2. .....

B. Podaj dwie charakterystyczne cechy architektury romańskiej.

1. .....

.....

2. .....

.....

Zadanie 11. (*5 pkt*)

Przeczytaj poniższy tekst i wykonaj polecenia.

[…] przedstawię resztę czynów znakomitego księcia Polan Mieszka […]. W czeskiej krainie pojął on za żonę szlachetną siostrę Bolesława Starszego […]. Nazywała się bowiem po słowiańsku Dobrawa, co w języku niemieckim wykłada się: dobra. Owa wyznawczyni Chrystusa, widząc swego małżonka pogrążonego w wielorakich błędach pogaństwa, zastanawiała się usilnie nad tym, w jaki sposób mogłaby go pozyskać dla swej wiary. […] Umyślnie postępowała ona przez jakiś czas zdrożnie, aby później móc długo działać dobrze. […] Pracowała więc nad nawróceniem swego małżonka i wysłuchał jej miłościwy Stwórca. Jego nieskończona łaska sprawiła, iż ten, który Go tak srogo prześladował, pokajał się i pozbył […] jadu przyrodzonego pogaństwa, chrztem świętym zmywając plamę grzechu pierworodnego.

Źródło: Thietmar, *Kronika*, przełożył i przypisami opatrzył M.Z. Jedlicki, Kraków 2005.

Pobrano z arkusze24.pl

A. Napisz, w jaki sposób zostało wytłumaczone imię żony Mieszka I.

. . . . . .

B. Wyjaśnij, z jakiego powodu, według autora tekstu, Mieszko I przyjął chrzest.

. . . . . .

C. Podaj nazwę kraju, z którego pochodziła Dobrawa.

. . . . . .

D. Podaj datę chrztu Polski.

. . . . . .

E. Podaj, z jakiej dynastii pochodził Mieszko I.

. . . . . .

Zadanie 12. (*1 pkt*)

Podkreśl właściwy tytuł poniższej mapy.

A. Polska w X w.

B. Polska w XI w.

C. Polska w XII w.

D. Polska w XIII w.

Pobrano z arkusze24.pl

Zadanie 13. (*2 pkt*)

Wskaż to z podanych w tabeli wydarzeń, które było chronologicznie pierwsze, i to, które było ostatnie. Wpisz cyfrę 1 obok wydarzenia pierwszego i cyfrę 2 obok wydarzenia ostatniego.

	Wydarzenia	Numer
A.	II pokój toruński	
B.	sprowadzenie Krzyżaków do Polski	
C.	bitwa pod Warną	
D.	zjazd gnieźnieński	
E.	bitwa pod Płowcami	

Zadanie 14. (*2 pkt*)

A. Wyjaśnij, na czym polegało zjawisko rewolucji cen, które wystąpiło w Europie w XVI w.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

B. Podaj nazwę wydarzenia, którego konsekwencją była rewolucja cen.

. . . . . .

Zadanie 15. (*6 pkt*)

Przeczytaj poniższy tekst źródłowy i wykonaj polecenia.

Tu opowiada się o wielkim mieście Samarkan

Podlegają bratankowi Wielkiego Chana, który bynajmniej nie jest mu przyjazny, lecz niejednokrotnie z nim walczył. Imię jego jest Kajdu. […]. Należy wiedzieć, że nie tak to dawno Czagataj, rodzony brat Wielkiego Chana, władca tego kraju oraz wielu innych, przyjął chrześcijaństwo. I chrześcijanie zamieszkujący miasto Samarkan wielką radość z tego mieli. I zbudowali w tym mieście wielki […] kościół ku czci św. Jana Chrzciciela, pod tym wezwaniem był kościół. Wzięli bardzo piękny kamień ciosowy, do Saracenów należący, jako podstawę kolumny znajdującej się na środku kościoła i podtrzymującej cały dach.

Zdarzyło się jednak, że Czagataj umarł. Saraceni dowiedziawszy się o tym, postanowili między sobą siłą ów kamień odebrać, gdyż zawsze jak i teraz kamień ów, znajdując się w kościele chrześcijańskim, wielki gniew w nich budził. […] Poszło więc kilku najwybitniejszych Saracenów do kościoła Św. Jana i rzekli chrześcijanom, że żądają zwrotu kamienia, który do nich należał. Chrześcijanie odpowiedzieli, że gotowi są dać im wszystko, co zechcą, byle pozostawili ten kamień, gdyż szkoda byłaby wielka kościoła, gdyby ten głaz został wyrwany. Saraceni jednak mówili, że nie chcą ani złota, ani skarbów, jeno za wszelką cenę swój kamień.

Źródło: Marco Polo, *Opisanie świata*, Warszawa 2010.

Pobrano z arkusze24.pl

A. Napisz, jak miał na imię bratanek Wielkiego Chana, a jak jego rodzony brat.

. . . . . .

B. Napisz, pod czyim wezwaniem zbudowano kościół w Samarkanie.

. . . . . .

C. Napisz, co postanowili odebrać Saraceni chrześcijanom i czego podstawę to stanowiło.

. . . . . .

D. Napisz, co chrześcijanie proponowali Saracenom w zamian za odstąpienie od żądań.

. . . . . .

Zadanie 16. (*3 pkt*)

Dopasuj podane nazwiska myślicieli do ich poglądów. Wpisz nazwiska myślicieli w odpowiednich miejscach w tabeli.

Tomasz Morus, Niccolò Machiavelli, Jean Bodin, John Locke

	Pogląd	Myśliciel
A.	Uważał, że umysł człowieka w chwili jego narodzin jest czystą, niezapisaną kartą.	
B.	Sądził, że źródłem nieszczęść jest własność prywatna i pieniądz.	
C.	Był zwolennikiem sprytnego i przebiegłego działania władców w celu osiągnięcia zamierzonego celu.	

Zadanie 17. (*4 pkt*)

Przyporządkuj wydarzenia panującym ówcześnie królom Polski. Obok cyfr wpisz odpowiednie litery.

1. odsiecz Wiednia
2. ugoda w Perejasławiu
3. wybuch powstania Chmielnickiego
4. bitwa pod Kircholmem

A. Michał Korybut Wiśniowiecki
B. Zygmunt III Waza
C. Jan III Sobieski
D. Jan II Kazimierz
E. Władysław IV

1. … 2. … 3. … 4. …

Zadanie 18. (*4 pkt*)

Przeczytaj poniższy tekst źródłowy i wykonaj polecenia.

Wybiję z lackiej niewoli naród ruski wszystek, a com pierwej o szkodę moją i krzywdę wojował, teraz wojować będę o wiarę prawosławną naszą. Pomoże mi tego czerń wszystka po Lublin, po Kraków, której ja nie odstąpię, bo to prawa ręka nasza […] będę miał 200 000 – 300 000 swoich, ordę wszytką po tem. Tuhaj-bej […] blisko mnie jest, mój brat, moja dusza, jedyny sokół na świecie, gotów wszystko uczynić zaraz, co ja zechcę. Wieczna z nimi nasza kozacka przyjaźń, której świat nie rozerwie.

Źródło: *Mowa hetmana Bohdana Chmielnickiego*, [w:] *Jakuba Michałowskiego księga pamiętnicza*.

Pobrano z arkusze24.pl

A. Wymień zwolenników Chmielnickiego.

. . . . . .

B. Napisz, kogo Chmielnicki nazywa swoim bratem.

. . . . . .

Zadanie 19. (*2 pkt*)

Wymień królów z dynastii saskiej panujących na polskim tronie.

. . . . . .

Zadanie 20. (*5 pkt*)

Przyporządkuj wynalazki techniczne i naukowe ich twórcom. Obok cyfr wpisz odpowiednie litery.

1. G. Marconi	A. układ okresowy pierwiastków
2. W. Roentgen	B. żarówka
3. T. Edison	C. promienie X
4. A.G. Bell	D. silnik wysokoprężny
5. D. Mendelejew	E. radiotelegraf
	F. aparat telefoniczny

1. … 2. … 3. … 4. … 5. …

Zadanie 21. (*4 pkt*)

Przeczytaj poniższy tekst źródłowy i wykonaj polecenia.

My, Wilhelm, z Bożej łaski król pruski, skoro niemieccy książęta i Wolne Miasta wystosowały do nas jednomyślne wezwanie, abyśmy spoczywającą od przeszło 60 lat cesarską godność niemiecką wznowili i przyjęli […]. Godność cesarską przyjmujemy w poczuciu obowiązku, aby z niemiecką wiernością praw państwa i jego członków chronić, pokoju strzec i niezawisłości Niemiec, opartej na zjednoczonej sile ich ludu, bronić.

Źródło: IV Manifest Wilhelma I o przyjęciu korony cesarskiej – styczeń 1871 r.

A. Wymień obietnice, do których zobowiązał się cesarz Wilhelm I.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

B. Podaj datę roczną koronacji Wilhelma na cesarza Niemiec.

. . . . . .

Zadanie 22. (*1 pkt*)

Zaznacz zdanie, które zawiera opinię o rządach Napoleona.

A. Rządy Napoleona były kompromisem między starym a nowym porządkiem.

B. W 1804 r. Napoleon przyjął tytuł cesarza Francuzów.

C. W 1812 r. rozpoczął wyprawę na Rosję.

D. Pod Lipskiem została stoczona „bitwa narodów”.

Pobrano z arkusze24.pl

Zadanie 23. (*3 pkt*)

Przyjrzyj się zamieszczonej poniżej mapie, a następnie wykonaj polecenia.

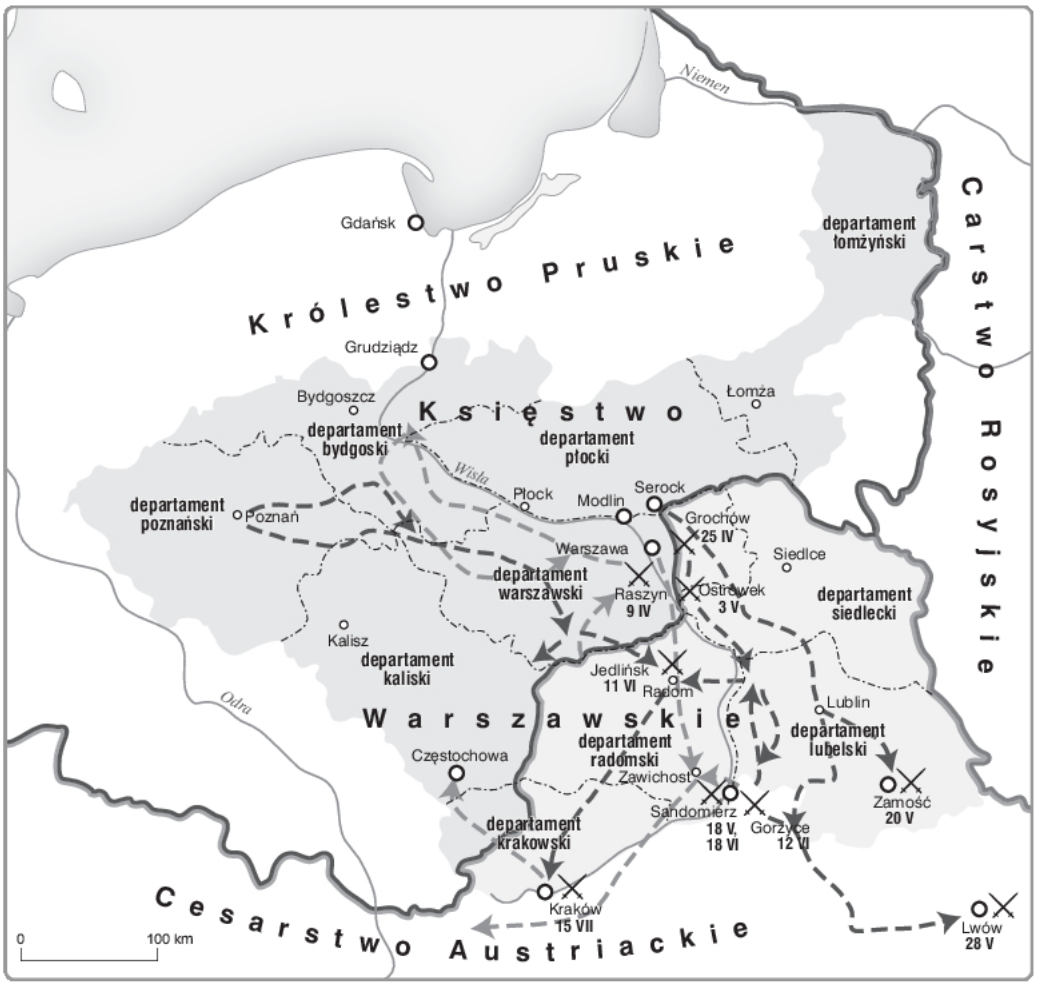

A. Zaproponuj tytuł mapy. Powinien on zawierać określenie tematu i czasu.

. . . . . .

B. Podaj datę roczną i miejsce układu, który zdecydował o powstaniu państwa przedstawionego na mapie.

. . . . . .

Zadanie 24. (*3 pkt*)

Przeczytaj zamieszczony tekst źródłowy i wykonaj polecenia.

Z Krakowa. Austriacy sprawują się jak najszkaradniej, najbezecniej, najgwałtowniej; wszystkich, winnych czy niewinnych, aresztują; pomagają im Moskale i Prusacy, a rzekomo ganiąc ich postępowanie. Najokropniejsze mordy wciąż w Galicji, nie ma wyobraźni ludzkiej, zdolnej sobie wystawić rzeczywistości okropne, które się tam dzieją. W Królestwie wszystko jeszcze niepewne. Gdyby się rzecz była udała, wiadomo to wszystkim, że Tyssowski nie miał pozostać na urzędzie, ale zastąpić go miał Edward Dembowski, mający zamiary podobne Robespierowym. Mówią, że go zabito podczas procesji do Wieliczki.

Źródło: Listy Zygmunta Krasińskiego do Stanisława Małachowskiego, list XXXIV, Nicea 1846.

Pobrano z arkusze24.pl

A. Wymień państwa, które wspierały Austrię.

– . . . . . .

– . . . . . .

B. Napisz, o jakim wydarzeniu mowa w tym tekście.

. . . . . .

Zadanie 25. (*2 pkt*)

Podkreśl skutki I wojny światowej. Poprawne są dwie odpowiedzi.

A. wybuch rewolucji październikowej w Rosji

B. rozpad monarchii austro-węgierskiej

C. narodziny socjalizmu w Niemczech

D. upadek systemu geopolitycznego ustalonego na kongresie wiedeńskim w 1815 r.

Zadanie 26. (*3 pkt*)

Uzupełnij tabelę dotyczącą konferencji pokojowej w Wersalu w 1919 r. Dopasuj i wpisz nazwiska przedstawicieli państw tzw. Wielkiej Czwórki do ich poglądów.

G. Clemenceau, D. Lloyd George, V. Orlando, T.W. Wilson

	Nazwisko	Poglądy
A.		Chciał zachowania równowagi sił w Europie, dlatego też sprzeciwiał się zbytniemu osłabieniu Niemiec.
B.		Kładł nacisk na ustalenie granic w Europie według kryteriów narodowych i utworzenie organizacji zapobiegającej konfliktom.
C.		Dążył do jak największego osłabienia Niemiec, przede wszystkim poprzez zmniejszenie ich obszaru.

Zadanie 27. (*4 pkt*)

Rozstrzygnij, które z podanych zdań dotyczących polskich partii politycznych w dwudziestoleciu międzywojennym są prawdziwe, a które fałszywe. W tabeli obok każdego zdania zapisz określenie: *Prawda* lub *Fałsz*.

	Zdania	Prawda/Fałsz
1.	Na czele Związku Ludowo-Narodowego, utworzonego w II Rzeczypospolitej, stał Roman Dmowski.	
2.	Z Chrześcijańską Demokracją, tzw. chadecją, był związany Wincenty Witos.	
3.	Przywódcą Polskiego Stronnictwa Ludowego „Piast” jeszcze przed I wojną światową został Adolf Warski.	
4.	Jednym z głównych polityków Polskiej Partii Socjalistycznej był Ignacy Daszyński.	

Pobrano z arkusze24.pl

Zadanie 28. (*4 pkt*)

Przyjrzyj się fotografiom. Uzupełnij zdania, wpisując właściwe numery.

1

2

3

A. Spośród osób przedstawionych na fotografiach najwcześniej władzę zdobyła osoba numer …

B. Państwem komunistycznym rządził dyktator oznaczony numerem …

C. Rewizję traktatu wersalskiego obiecywał swoim rodakom rządzący numer …

D. Władzę w państwie, które było monarchią, sprawował polityk numer …

Zadanie 29. (*4 pkt*)

Przeanalizuj zamieszczony wykres i wykonaj polecenia.

A. Zaproponuj dwa wnioski wynikające z analizy danych z wykresu.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

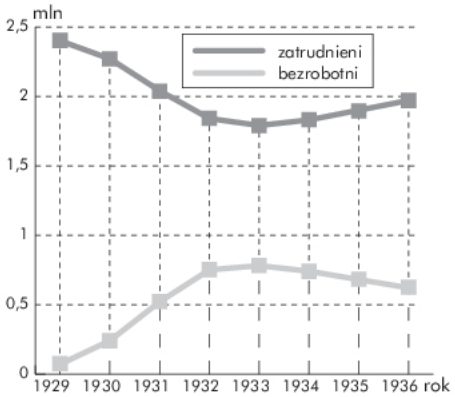

Zmiany poziomu bezrobocia w Polsce

B. Napisz, jakie światowe wydarzenie miało wpływ na zmianę poziomu bezrobocia w Polsce.

. . . . . .

C. Podaj imię i nazwisko inicjatora budowy Centralnego Okręgu Przemysłowego.

. . . . . .

Zadanie 30. (*2 pkt*)

Wybierz i wpisz do tabeli nazwisko tego spośród podanych polskich polityków okresu międzywojennego, który był aktywny tylko do 1926 r., i tego, który był aktywny tylko po 1926 r.

Kazimierz Bartel, Ignacy Mościcki, Gabriel Narutowicz

A.	polityk aktywny tylko do 1926 r.	
B.	polityk aktywny tylko po 1926 r.	

Pobrano z arkusze24.pl

Brudnopis (*nie podlega ocenie*)